

Södertörns brandförsvärsförbund

Bilaga till Verksamhetsplan och Budget 2017-2019.

Sammanställning av statistik gällande bostadsbränder

Inför verksamhetsplan 2017

Nr:

Datum: 2016-09-01

SAMMANFATTNING

Denna riskanalys ska sammanställa statistik om bostadsbränder för att skapa ett underlag till SBFF:s verksamhetsplan 2017. Fokus under verksamhetsåret är bostadsbränder och detta dokument ska ge ett statistisk grund för att kunna skapa bättre riktade åtgärder.

Statistiken i denna riskanalys har gett följande resultat:

Var sker bostadsbränder och hur ofta?

- De flesta bostadsbränder på SBFF:s område sker i flerbostadshus
- Det sker ungefär 250-350 bostadsbränder per år på SBFF:s område
- Det finns ingen tydligt tendens om att antalet bostadsbränder har minskat eller ökat mellan 1999-2014 men de två senaste åren har antalet bostadsbränder minskat något.

Hur?

- I flerbostadshus är brandens omfattning i 66 % av fallen begränsat till startföremålet, 23% i startutrymmet och 8% i startbrandcellen
- Det absolut vanligaste startutrymmet är köket

Varför?

- Vanligaste orsaken till brand är mänsklig handling

Vilka?

- I bostadsområden med lägre inkomst sker fler bostadsbränder
- Det skiljer sig inte jättemycket mellan områden med hög andel utlandsfödda och områden med låg andel utlandsfödda

Vem omkommer?

- Det finns ett samband mellan ålder och antalet som omkommer i bostadsbränder. Äldre personer är överrepresenterade.
- Personer som omkommer i bostadsbränder gör det vanligtvis under kvälls- och nattetid
- Av de som omkommer i bostadsbränder finns en överrepresentation av bostäder utan fungerande brandvarnare
- Till skillnad från all statistik om bostadsbränder, där köket är det absolut vanligaste startutrymmet, är det vanligaste startutrymmet vardagsrummet och sovrummet vid dödsbränder.

INNEHÅLL

Sammanfattning	1
Inledning.....	3
Syfte	3
Metod och källor	4
Avgränsningar	4
Bostadsbränder	5
Geografi	5
Slutsatser:	7
Bostadstyp	8
Slutsatser:	9
Startutrymme och orsak.....	9
Slutsatser:	10
Socioekonomiska förutsättningar	10
Slutsatser	12
Vilka förhållande gör att människor omkommer i bränder?	12
Slutsatser:	15
Felkällor	16
Referenser.....	0

INLEDNING

Södertörns brandförsvarsförbund (SBFF) är ett stort räddningstjänstförbund som ska betjäna ungefär 600 000 invånare med sina ungefär 500 medarbetare. En räddningstjänst har krav på sig att upprätta ett handlingsprogram för att beskriva sin verksamhet. I handlingsprogrammet beskrivs organisationen samt med vilken inriktning vi ska arbeta under en 4-års period.

Inriktningarna är dock endast övergripande då handlingsprogrammet löper över en så pass lång tid. Därför har vi hos Södertörn valt att utöver handlingsprogrammet skriva en verksamhetsplan för varje kalenderår. Verksamhetsplanen ska bestämma kommande års mål och aktiviteter. Denna fastställs likt handlingsprogrammet av den politiskt styrda direktionen. Varje verksamhetsplan har ett fokusområde, ett område vilket organisationen ska fokusera lite extra på under året. 2017 kommer fokus ligga på bostadsbränder.

Som komplement till verksamhetsplanen 2017 skapas detta dokument, en riskanalys som ska fungera som ett underlag. Riskanalysen 2017 fokuserar på, likt verksamhetsplanen, bostadsbränder.

SYFTE

Syftet med riskanalysen är att den ska stå till grund för verksamhetsplanen 2017. Med ett bättre underlag går det att rikta de förebyggande insatserna bättre för att uppnå ett bättre resultat. Analysen har sin utgångspunkt i följande två frågeställningar:

- Var och varför brinner det?
- Vilka förhållande gör att människor omkommer i bränder?

METOD OCH KÄLLOR

För att besvara frågeställningarna ovan har statistik tagits fram. Det statistiska underlag som används för analysen baseras mestadels på MSB:s statistikdatabas IDA. I IDA finns statistik samlat från 1999-2014 som baseras på inlämnade rapporter från alla räddningstjänster i Sverige. I IDA finns det ännu ingen statistik från 2015 och framåt.

Bostadsbrandsprojektet på Södertörn var ett projekt som syftade till att ge statistik om de bostadsbränder som förekom på Södertörns område. Statistiken som används i denna rapport är från åren 2013-2015.

Bostadsbränder i storstadsområden – rumsliga skillnader och brandsäkerhetsarbete i den är ett MSB finansierat forskningsprojekt med Malmö högskola och Lunds universitet. De har även samarbetat med exempelvis räddningstjänster, kommuner och andra berörda aktörer. Syftet har varit att analysera faktorer till bostadsbränder i storstadsområden. Projektet löper mellan 2014-2016.

Avgränsningar

Det går att ta fram mycket statistik gällande bostadsbränder och därför är det nödvändigt att det finns avgränsningar.

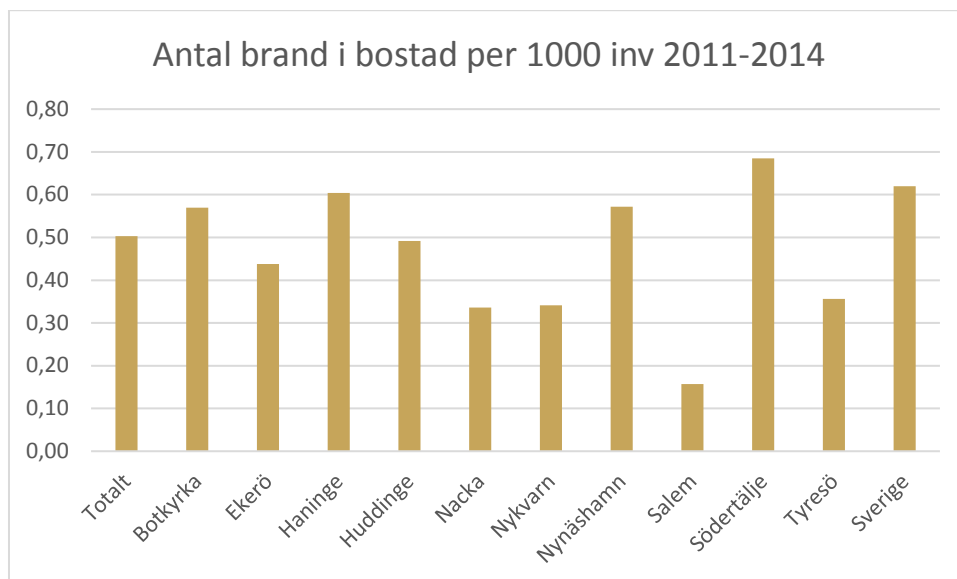
- Detta dokument visar endast statistik. Det sker inga utförliga analyser om varför statistiken ser ut som den gör.
- Dokumentet syftar till att identifiera området där bostadsbränder sker och därmed kunna göra riktade åtgärder.
- Dokumentet behandlar endast bränder i bostäder, inte bränder i andra typer av byggnader.

BOSTADSBRÄNDER

I detta avsnitt presenteras statistik om bostadsbränder.

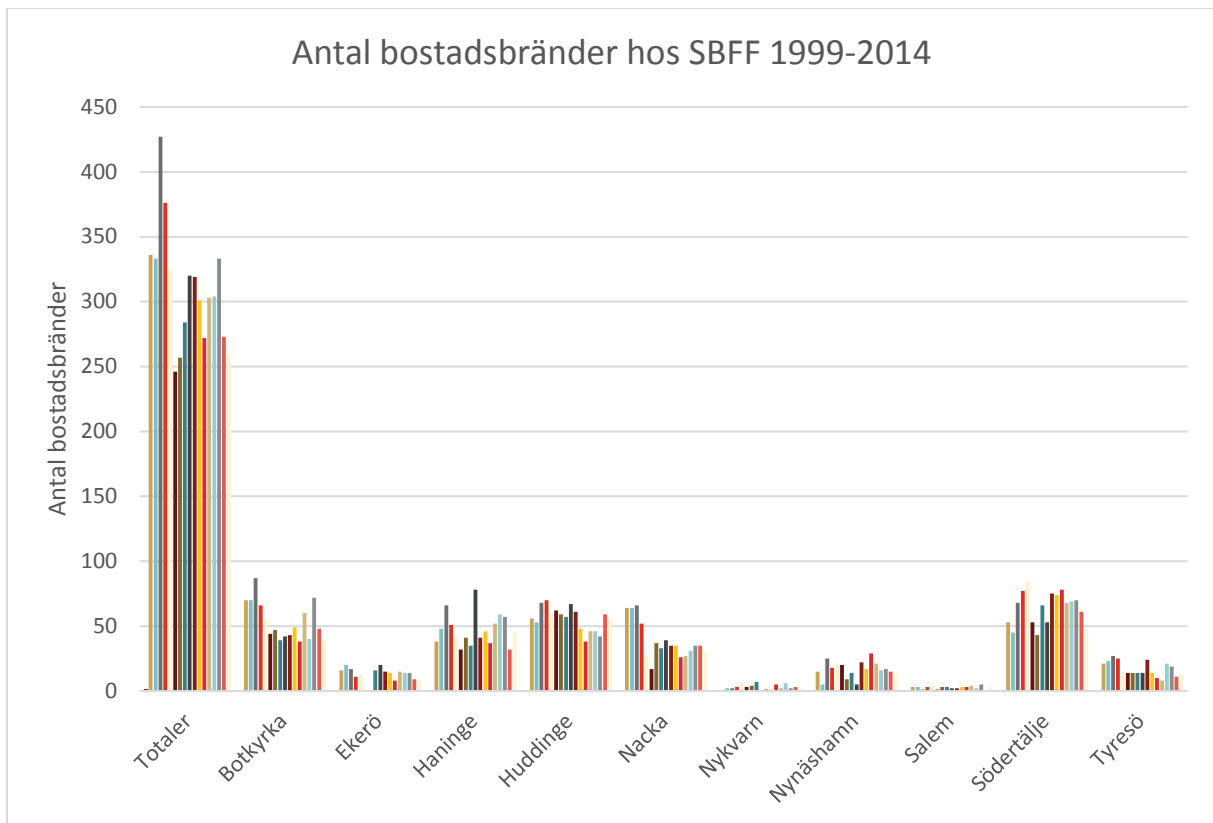
Geografi

Ett första steg i att besvara frågan om var det brinner är att få en uppfattning om hur mycket det brinner i SBFF:s medlemskommuner. Befolkningsmängden varierar mycket i medlemskommunerna varför det är intressant att undersöka antalet brand i bostad i genomsnitt per 1000 kommuninvånare, se Figur 1 Antal brand i bostad per 1000 invånare 2011-2014 Figur 1.

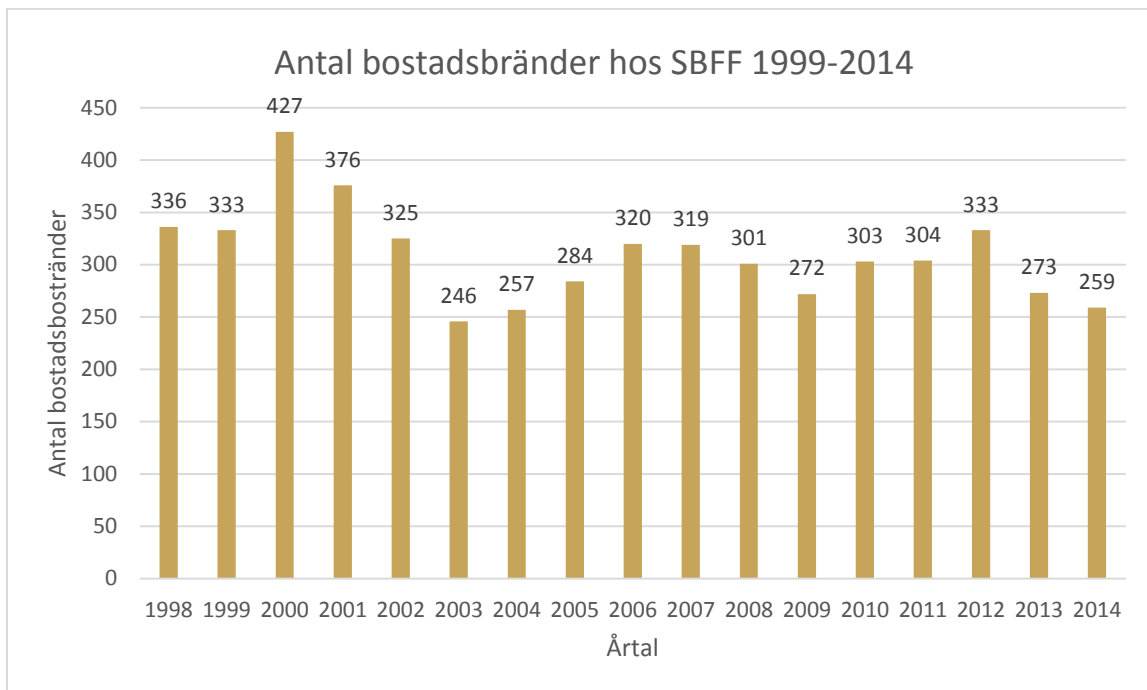

Figur 1 Antal brand i bostad per 1000 invånare 2011-2014 (MSB, 2016).

I Nynäshamn, Haninge, Botkyrka och Södertälje sker det flest bostadsbränder per 1000 invånare sett över SBFF:s område. Dock är de endast Södertälje som ligger över rikssnittet. De skiljer sig relativt mycket mellan de olika kommunerna. De tre kommunerna där det brinner mest, Södertälje, Botkyrka och Haninge, är kommuner som är mer präglade av flerbostadshus jämfört med kommunerna Ekerö, Nykvarn och Salem där det brinner mindre och förekommer en högre andel enbostadshus.

Figur 2 Antal bostadsbränder hos SBFF 1999-2014 (MSB, 2016).

Figur 3 Antal bostadsbränder hos SBFF 1999-2014 (MSB, 2016).

Antalet bostadsbränder på SBFF:s område skiljer sig åt mellan åren, se Figur 2 och Figur 3. Över perioden 1999-2014 har det varit vissa år som det förekommer fler bostadsbränder och vissa år där det varit väldigt få bostadsbränder. Det är svårt att se en tydlig tendens i siffrorna men de senaste åren har antalet bostadsbränder minskat något.

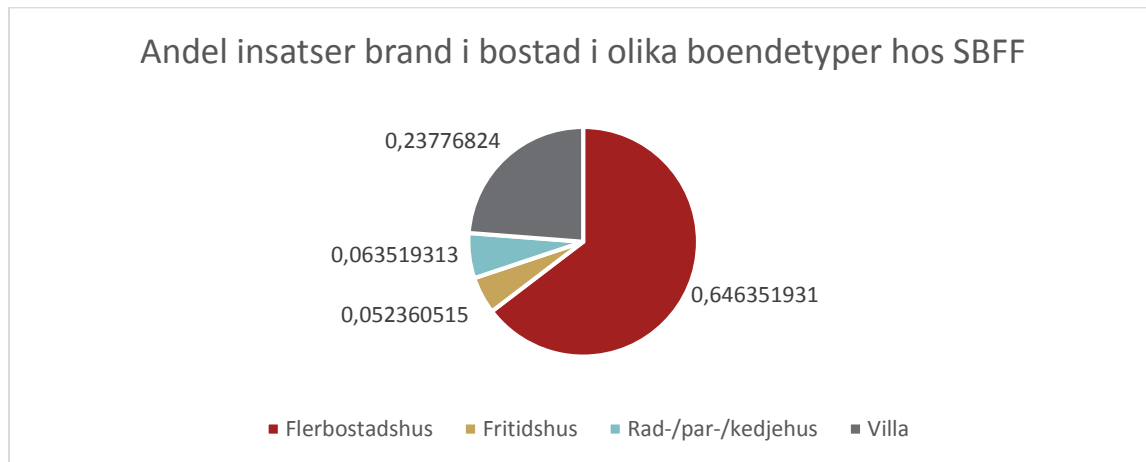
Slutsatser:

- Fördelat på invånarantal är brand i bostad vanligast i Södertälje, Botkyrka, Haninge och Nynäshamn inom SBFF:s område.
- Fördelat på invånarantal är Södertälje den enda medlemskommunen som ligger över rikssnittet.
- Det är svårt att se en tydlig tendens över hela perioden. De senaste två åren har antalet bostadsbränder minskat något.
- Det sker ungefär 250-350 bostadsbränder per år på SBFF:s område.

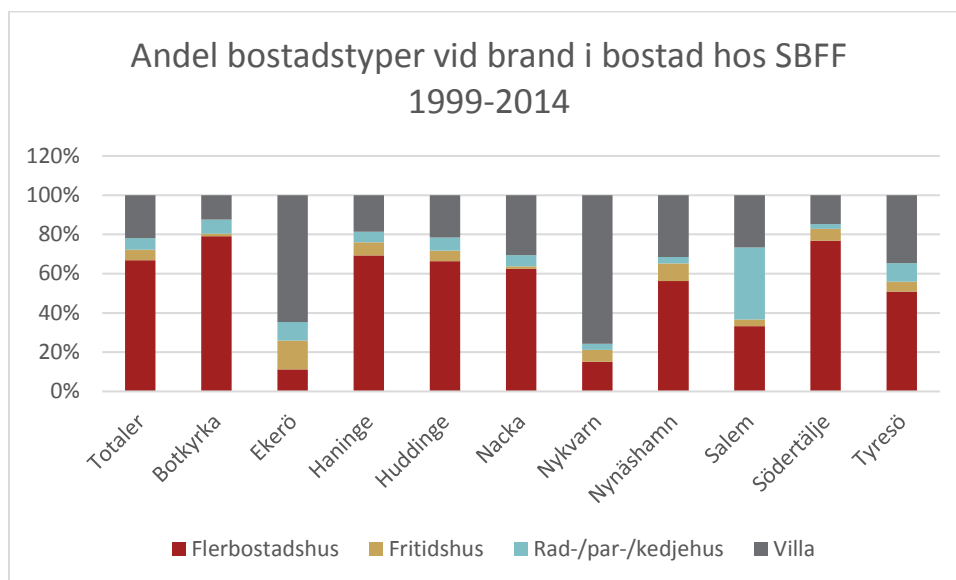
Bostadstyp

Detta avsnitt behandlar statistik om olika boendeformer där det förekommer bostadsbränder.

Figur 4 Andel insatser brand i byggnad hos SBFF (MSB, 2016).

Ungefär två tredjedelar av alla bostadsbränder förekommer i flerbostadshus. Nästan en fjärdel förekommer i villor och ungefär fem procent förekommer i fritidshus eller radhus.

Figur 5 Andel bostadstyper vid brand i bostad hos SBFF 1999-2014 (MSB, 2016).

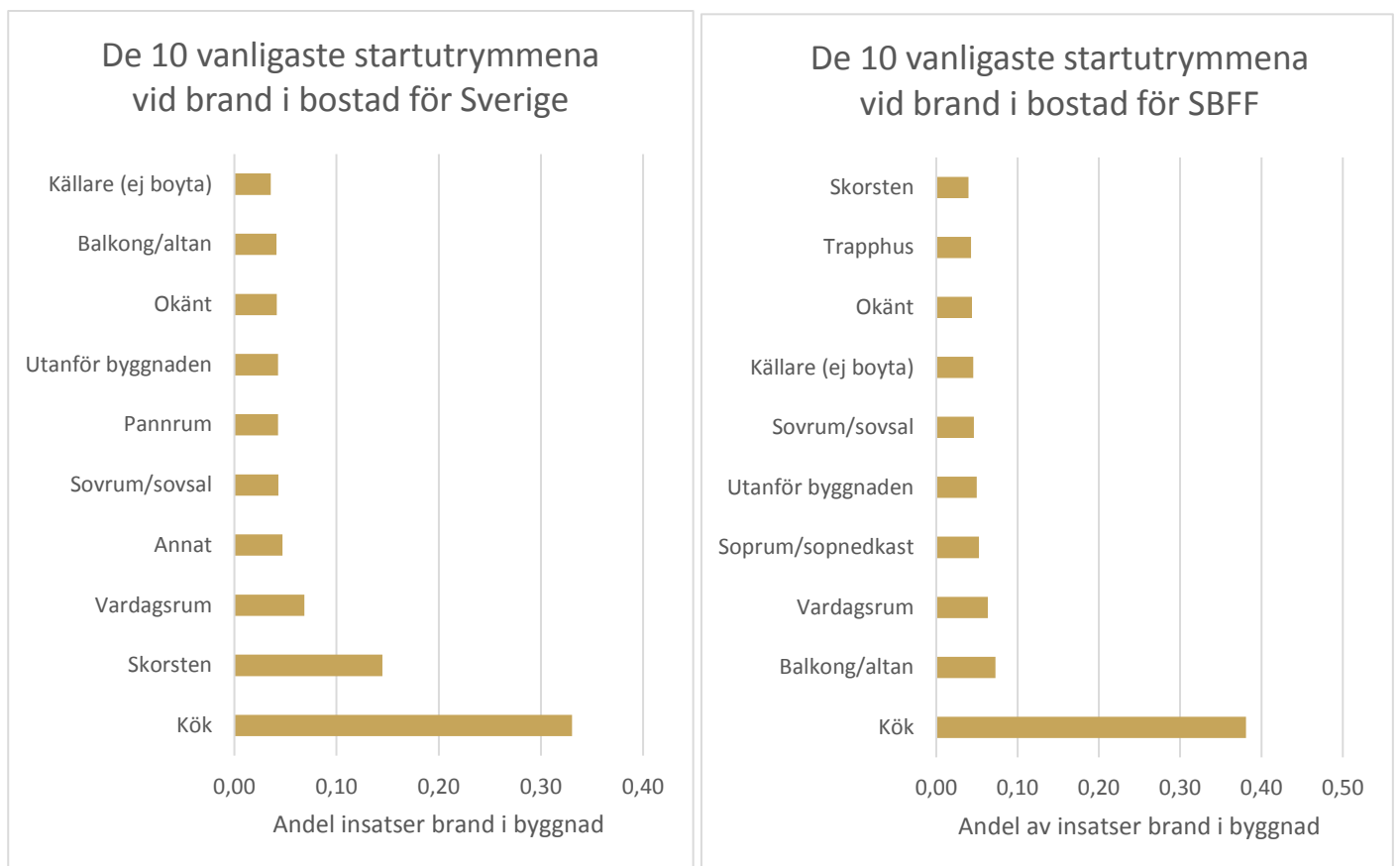
Det skiljer sig mellan de olika medlemskommunerna och vilka typer av boendeformer där det förekommer bostadsbränder. I vissa kommuner är det en stor majoritet av bostadsbränderna som sker i flerbostadshusen medan vissa kommuner har betydligt fler villabränder än andra typer. Detta är med största sannolikhet kopplat till fördelningen av bostadsformer i de olika kommunerna.

Slutsatser:

- Det skiljer sig mellan SBFF:s medlemskommuner vilka typer av byggnader som brinner. Många kommuner såsom Botkyrka, Haninge, Södertälje domineras av flerbostadshus och därmed sker även flesta bostadsbränder där.
- I kommunerna Ekerö och Nykvarn sker de flesta bostadsbränderna i villor och även fritidshus.
- Ungefär två tredjedelar av alla bostadsbränder sker i flerbostadshus och en fjärdedel i villor på SBFF:s område.

Startutrymme och orsak

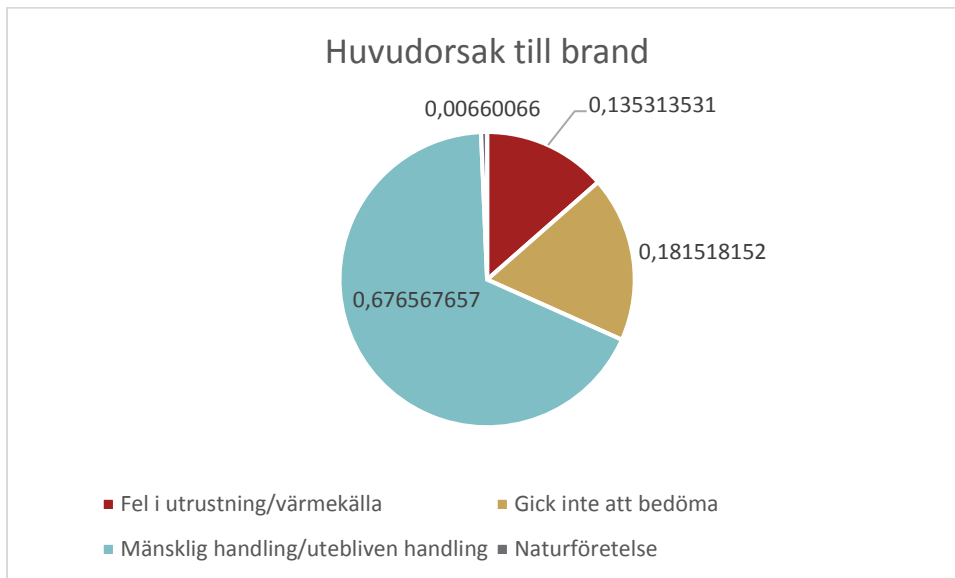
Detta avsnitt behandlar statistik angående startutrymmen och huvudsakliga orsaken till brand. I IDA finns också statistik om startföremål men statistiken har stora osäkerheter eftersom det vid omfattande bränder är svårt att bedöma.

Figur 6 De 10 vanligaste startutrymmena vid brand i bostad för Sverige samt SBFF 2011-2014 (MSB, 2016).

Drygt en tredjedel av alla bostadsbränderna i Sverige startar i köket. Det näst vanligaste startutrymmet är skorstenen.

Det statistiska underlaget som har använts för huvudorsak till brand är från SBFF:s bostadsbrandprojekt. I bostadsbrandsprojektet är klasserna färre och orsakerna är då mer lämpliga att jämföra mot varandra, se Figur 6.

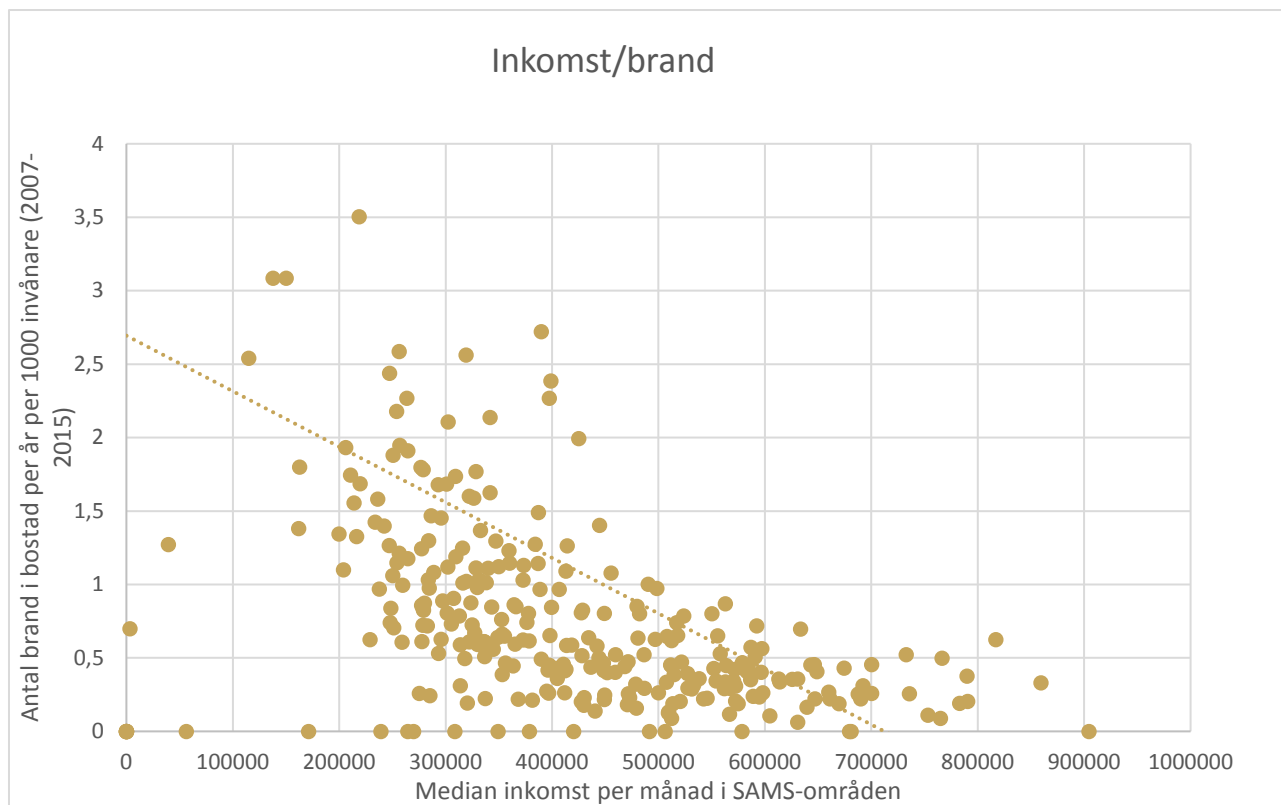
Figur 7 Huvudorsak till brand (SBFF, 2013-2015).

Slutsatser:

- Det vanligaste startutrymmet för bostadsbränder är köket. Detta visar både statistik från hela Sverige och för SBFF:s område. Ungefär en tredjedel av alla bränder i byggnad startar i köket. I övrigt är de relativt jämnt fördelat mellan olika startutrymmen.
- Den vanligaste orsaken till brand är mänsklig handling. Ungefär två tredjedelar av alla bostadsbränder hos SBFF 2013-2015 startade på grund av mänsklig handling/utebliven handling.

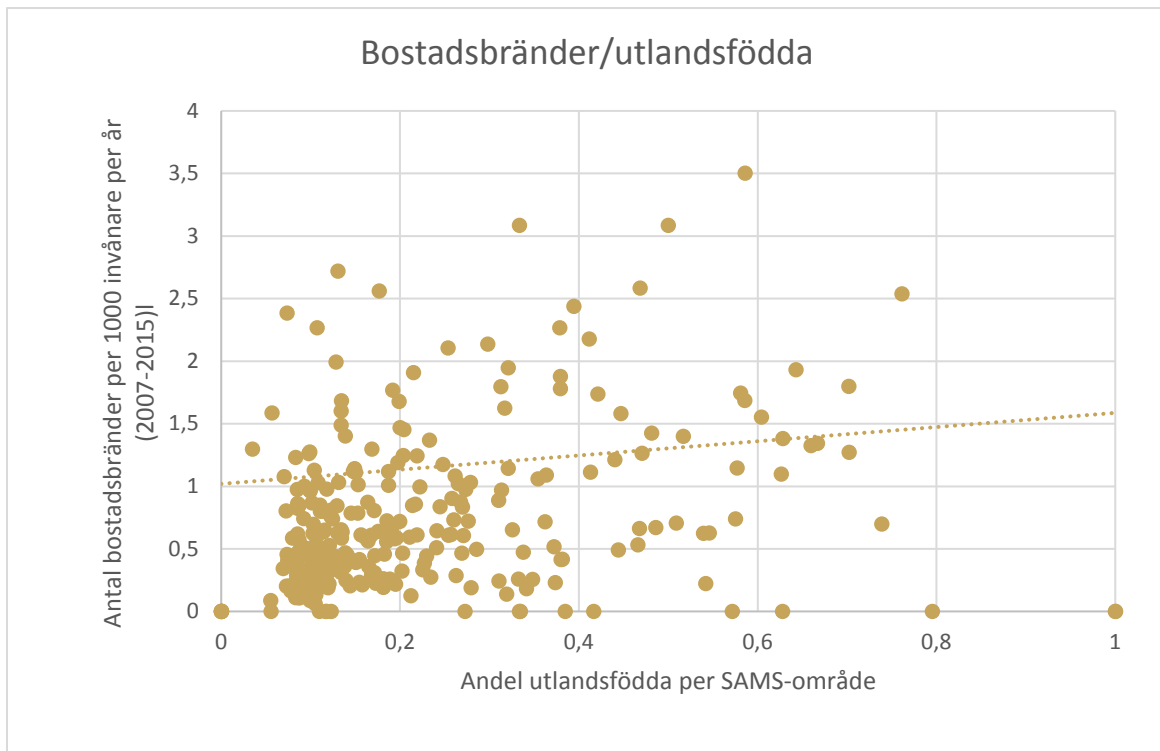
Socioekonomiska förutsättningar

Det finns många faktorer som kan tas med gällande socioekonomiska förutsättningar och hur det påverkar antalet bränder i bostad. Vetskap om detta kan hjälpa att precisera vilka hjälpinsatser som behövs och var åtgärderna ska riktas.

Figur 8 Antal bostadsbränder per 1000 invånare per år jämfört med medianinkomst (Lunds universitet, SBF, Malmö Högskola, 2016).

Grafen visar att på Södertörns områden har det under 2007-2015 skett fler bostadsbränder per invånare i områden med lägre medianinkomst. Med en högre medianinkomst sjunker antalet brand i bostad. Detta kan säkerligen ha många förklaringar och det diskuteras inte i denna text, utan grafen ska endast visa på att sambandet existerar.

Figur 9 Antal bostadsbränder per 1000 invånare per år jämfört med andel utlandsfödda (Lunds universitet, SBFF, Malmö Högskola, 2016).

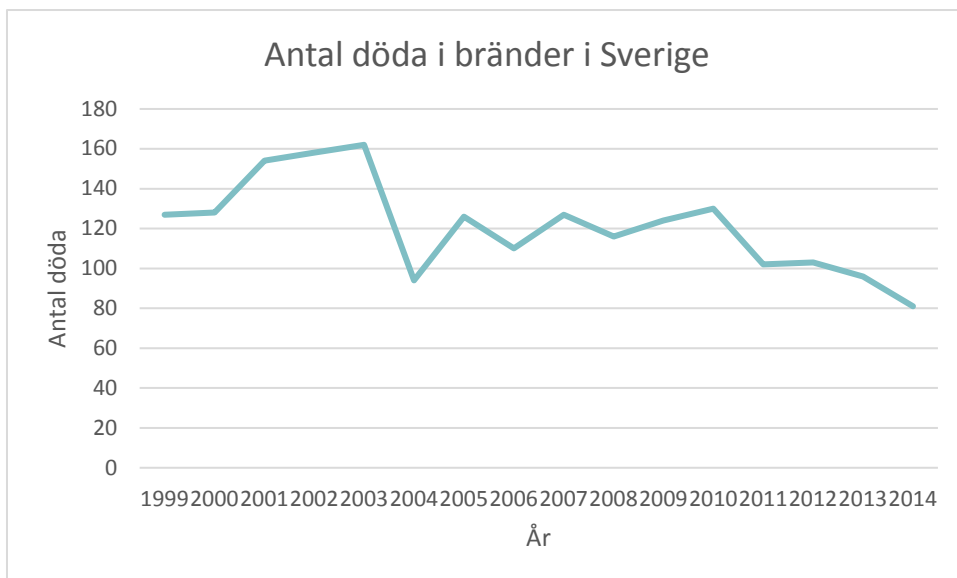
Denna graf visar att det inte finns något särskilt starkt samband mellan andelen utlandsfödda och antalet bostadsbränder på Södertörns område mellan 2007-2015. Jämfört med grafen om inkomst är sambandet inte alls lika starkt i denna graf. Det finns dock ett litet samband med andelen utlandsfödda och antalet bostadsbränder per 1000 invånare.

Slutsatser

- Det finns ett tydligt samband med antalet bostadsbränder per 1000 invånare och områdets medianinkomst. Statistiken visar att en högre medianinkomst i området ger mindre antal bostadsbränder.
- Det finns ett svagt samband mellan andelen utlandsfödda i ett område och bostadsbränder. Jämfört med sambandet inkomst/bostadsbränder är detta samband, utlandsfödda/bostadsbränder väldigt litet.

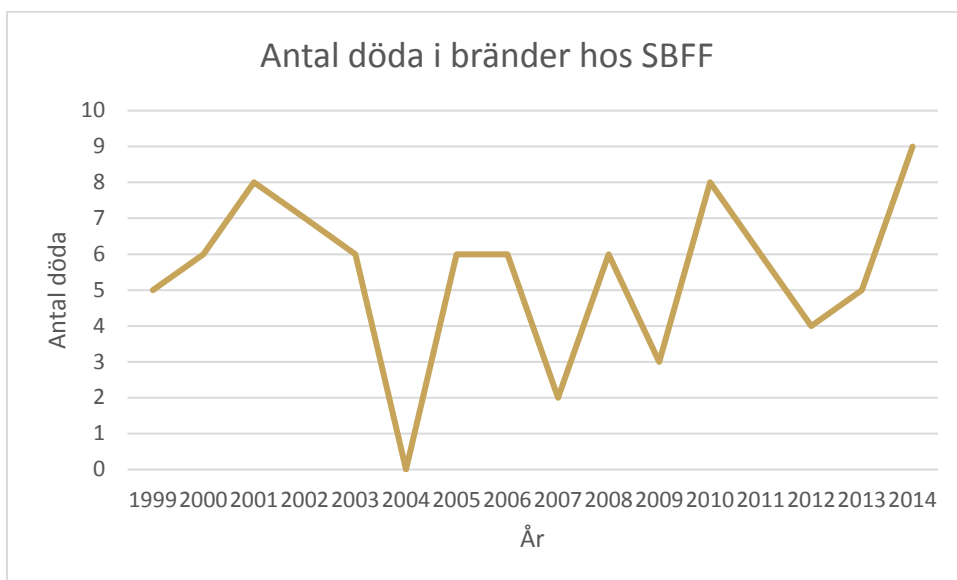
Vilka förhållande gör att människor omkommer i bränder?

För att få en uppfattning om hur trenden ser ut i samhället gällande dödsbränder inleds detta kapitel med statistik över antal omkomna i bränder mellan åren 1999-2014 i Sverige.

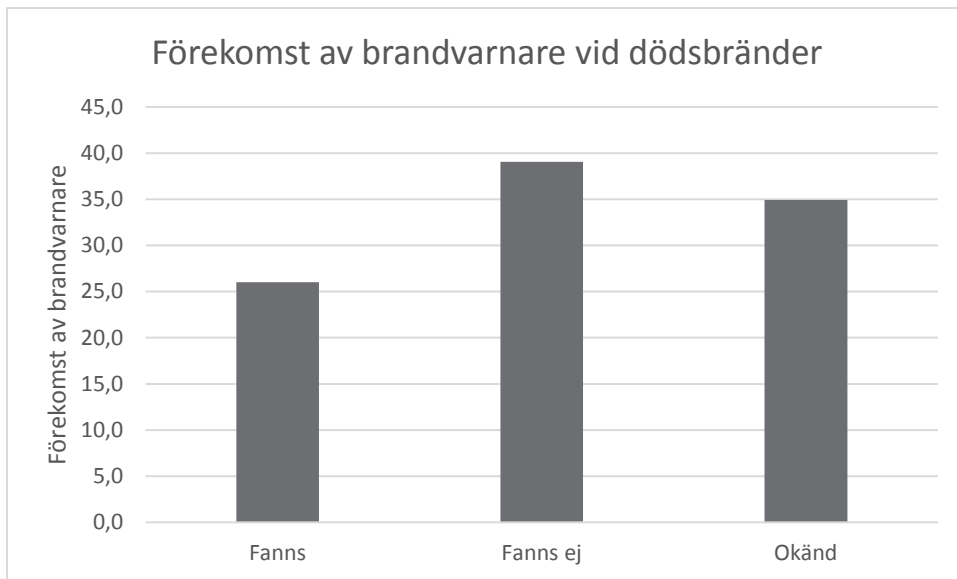
Figur 10 Antal döda i bränder i Sverige (MSB, 2016).

Statistik för antalet döda i bränder i SBFF:s kommuner har tagits fram, se Figur 10.

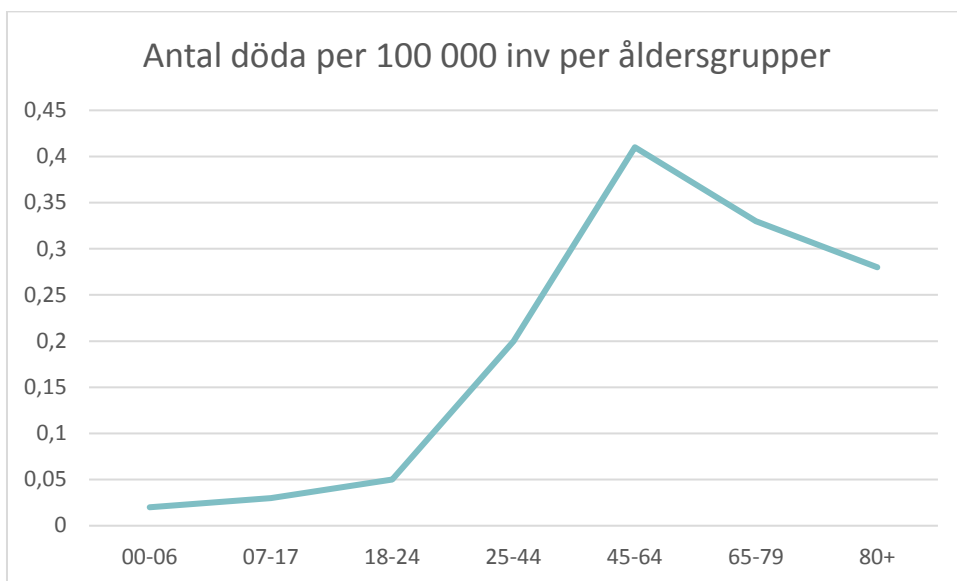
Figur 11 Antal döda i bränder hos SBFF (MSB, 2016).

I Sverige dör det ungefär 80-140 personer per år i bränder. På SBFF:s område är antalet omkomna i bränder ungefär 2-9 per år. Eftersom det är relativt små siffror kan det skilja sig mycket procentuellt mellan olika år.

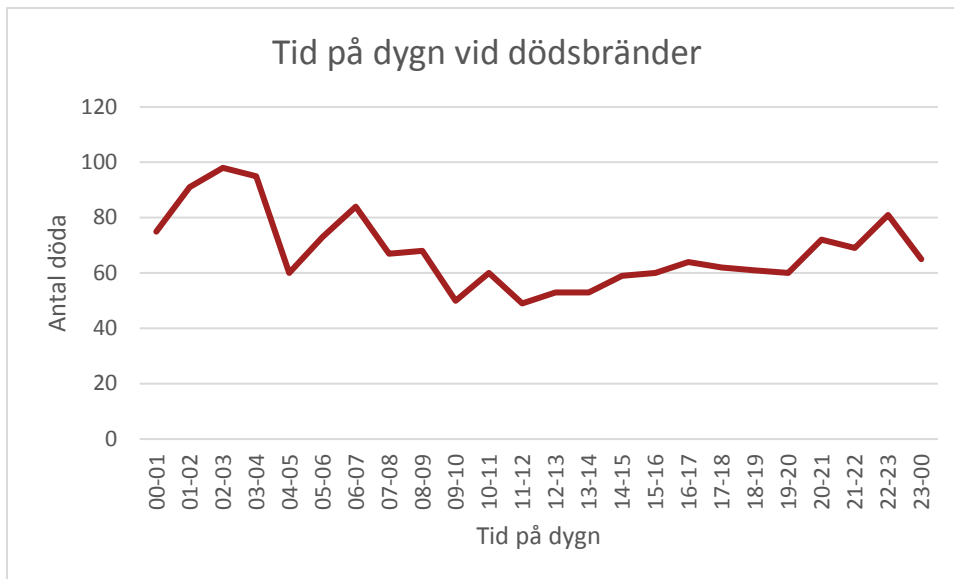

Figur 12 Förekomst av brandvarnare vid dödsbränder i Sverige 1999-2014 (MSB, 2016).

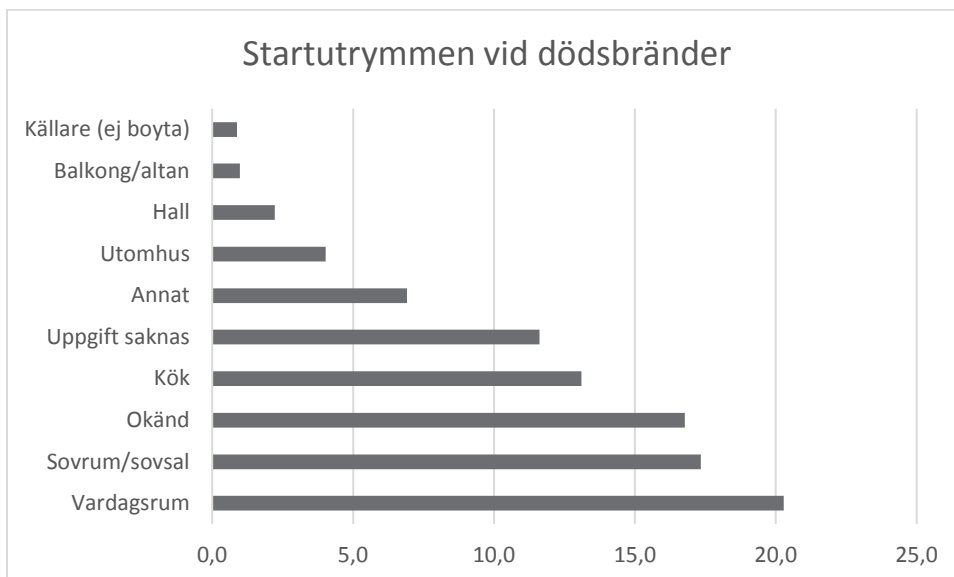
Vid dödsbränder är det vanligt förekommande av brandvarnare saknas. Ungefär 40 procent saknar brandvarnare i dödsbränder mellan åren 1999-2014. Det är också en stor andel i statistiken där det saknas uppgifter om brandvarnare.

Figur 13 Antal döda per 100 000 invånare i Sverige 1999-2014 (MSB, 2016).

Figur 14 Tid på dygn vid dödsbränder i Sverige 1999-2014 (MSB, 2016).

Figur 15 Andel döda vid olika startutrymmen, 1999-2014 för Sverige (MSB, 2016).

Slutsatser:

- Majoriteten av de dödsbränder där brandvarnarförekomst är känt fanns det inte brandvarnare. Detta i jämförelse med hur stor andel av byggnader som har brandvarnare då är det en tydlig överrepresentation.
- Det finns ett samband mellan ålder och antalet som omkommer i bostadsbränder. Äldre personer är överrepresenterade.
- Majoriteten av dödsbränder sker kvälls- och nattetid.
- Det vanligaste startutrymmet vid dödsbränder är sovrums- och vardagsrum. Detta skiljer sig åt från alla bostadsbränder då köket är grovt överrepresenterat.

FELKÄLLOR

Under detta avsnitt diskuteras felkällor till statistiken.

- IDA:s databas med statistik innehåller inte siffror från 2015 och 2016 ännu. Detta har medfört att alla statistik som använts inte alltid är helt uppdaterad. Detta kan ha påverkat resultatet men en bedömning har gjorts att skillnaderna bör vara försumbara.
- Bostadsbrandsprojektet hos Södertörn har samlat in statistik från bostadsbränder under perioden 2013-2015. Detta är en väldigt kort period och ett litet statistiskt underlag. Dessutom kan det ha medfört problem att all personal inte varit helt införstådda i hur enkäterna skulle fyllas i. Bedömningen är att statistiken från denna källa inte är fullständigt tillförlitlig men det kan ändå ge korrekta indikationer.
- Statistik angående bostadsbränder är generellt sätt väldigt svår att sammanställa. Alla insatser är unika och olika bedömningar kan ha medfört olika resultat i statistiken. Exempelvis är det svårt att bedöma startföremål för brand, vad är en bostadsbrand och vad är endast ett tillbud etc. Dock har ett stort statistiskt underlag används i de flesta fallen (IDA, MSB) vilket ändå bör ge tillförlitlig statistik.
- Osäkerheten i statistiken skiljer sig åt mellan de olika siffrorna. Det är viktigt att skilja på statistik som är skapad på bedömningar och statistik som är ”absolut fakta”.
  - Statistik angående antal bostadsbränder i exempelvis de olika kommunerna är tillförlitlig och har en liten osäkerhet.
  - Statistik om exempelvis startföremål eller brandorsak är dock mer osäkert. Här har en bedömning ofta gjorts som kanske skiljer sig mellan olika personer. I vissa fall kanske någon ”chansar” på det mest troliga medan den andra hellre fyller i ”okänt”. Ett startföremål kan också vara svårbedömt om det har brunnit mycket.
  - Statistik som baseras på socioekonomiska faktorer ska man vara försiktig med. Det kan finnas väldigt många förklaringar till statistiken och detta måste man ha i åtanke.
  - Vissa statistiska underlag är väldigt små. Detta gör att vissa händelser kan ge ett väldigt stort utfall på resultatet. Detta gäller exempelvis dödsbränder som har ett mindre statistiskt underlag än exempelvis bostadsbränder.

Södertörns brandförsvärsförbund

REFERENSER

Lunds universitet, SBFF, Malmö Högskola. (2016). Bostadsbränder i storstadsområden – rumsliga skillnader och brandsäkerhetsarbete i den.

MSB. (2016). IDA (Indikatorer, Data och Analys).

SBFF. (2013-2015). Bostadsbrandsprojektet .

Dokumentets historia

Upprättad/ reviderad: 2016-06-30	Upprättad/ reviderad av: SE/AN	Kontrollerad av 1:	Kontrollerad av 2:	Godkänd av:	Ersätter:
--	--	--------------------	--------------------	-------------	-----------